

26 June 2026 (Online Conference)

ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY IN THE WANG BURAPHA SCHOOL NETWORK UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SA KAEO

Aree AIAMROD¹ and Nuntiya NOICHUN¹

1 Department of Educational Administration, Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand; s67561802048@ssru.ac.th (A.A.) (Corresponding Author); nuntiya.no@ssru.ac.th (N.N.)

ARTICLE HISTORY

Received: 18 June 2026**Revised:** 22 June 2026**Published:** 26 June 2026

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the academic leadership of school administrators in the 21st century in the Wang Burapha School Network under the Secondary Educational Service Area Office, Sa Kaeo; and 2) compare teachers' opinions toward the academic leadership of school administrators, classified by gender, highest educational level, and work experience in schools. The sample consisted of 202 teachers in the Wang Burapha School Network. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire with an Index of Item–Objective Congruence ranging from 0.67 to 1.00 and an overall reliability coefficient of 0.908. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, independent-samples t-test, one-way analysis of variance, and Scheffé's method for pairwise comparisons. The findings revealed that: 1) the academic leadership of school administrators was at a high level overall. When considered by aspect, all aspects were high as well. The aspect with the highest mean was the creation of a learning-supportive atmosphere, followed by educational supervision, teacher and educational personnel development, vision for keeping pace with change, and curriculum development and instructional management using technology for learning, respectively; 2) teachers of different genders showed no difference in their overall opinions toward the academic leadership of school administrators; 3) teachers with different highest educational levels showed a statistically significant difference in their overall opinions at the .05 level. When considered by aspect, significant differences were found in curriculum development and instructional management using technology for learning, and teacher and educational personnel development; and 4) teachers with different work experience in schools showed statistically significant differences in their overall opinions and in four aspects at the .05 level, namely vision for keeping pace with change, curriculum development and instructional management using technology for learning, educational supervision, and teacher and educational personnel development.

Keywords: Academic Leadership, School Administrators in the 21st Century

CITATION INFORMATION: Aiamrod, A., & Noichun, N. (2026). Academic Leadership of School Administrators in the 21st Century in the Wang Burapha School Network under the Secondary Educational Service Area Office Sa Kaeo. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 4(6), 32.

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สระแก้ว

อารีย์ เอี่ยมมรด¹ และนันทิยา น้อยจันทร์¹

1 สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา s67561802048@ssru.ac.th (อารีย์)
(ผู้ประพันธ์บรรณกิจ); nuntiya.no@ssru.ac.th (นันทิยา)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จำนวน 202 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.908 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศทางการศึกษา ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ 2) ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 4) ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้าน จำนวน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ด้านการนิเทศทางการศึกษา และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ข้อมูลการอ้างอิง: อารีย์ เอี่ยมมรด และ นันทิยา น้อยจันทร์. (2569). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 4(6), 32.

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เผชิญความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล การสื่อสาร และนวัตกรรม ส่งผลให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับบทบาทจากการจัดการเรียนรู้แบบเดิมไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ควบคู่กับการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ขณะที่แผนปฏิบัติการของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2566–2570 มุ่งยกระดับระบบบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2566) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการนำนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะการแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งครอบคลุมการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งจึงมีส่วนสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (ไชยา ภาวะบุตร, 2565) จังหวัดสระแก้วเป็นพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออก มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจ สังคม และบริบทสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้วมีโรงเรียนในสังกัด 15 โรงเรียน แบ่งเป็น 2 สหวิทยาเขต โดยสหวิทยาเขตวังบูรพาประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษา 7 แห่ง ซึ่งมีความแตกต่างด้านขนาด ทรัพยากร และบริบทของผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวจึงต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พัฒนาหลักสูตร ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว, 2568) แม้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นประเด็นที่ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่บริบทของสหวิทยาเขตวังบูรพายังมีลักษณะเฉพาะที่ควรได้รับการศึกษาในเชิงพื้นที่ เนื่องจากเป็นกลุ่มโรงเรียนในจังหวัดชายแดนที่มีความแตกต่างด้านขนาดสถานศึกษา ความพร้อมของทรัพยากร เทคโนโลยีพื้นฐาน บุคลากร และบริบทของผู้เรียน โรงเรียนบางแห่งมีข้อจำกัดด้านอุปกรณ์ดิจิทัล ระบบเครือข่าย และโอกาสในการพัฒนาครู ขณะที่บางแห่งมีความพร้อมมากกว่า ความแตกต่างดังกล่าวทำให้การขับเคลื่อนงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ไม่สามารถใช้แนวทางเดียวกันได้ทั้งหมด แต่จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ยืดหยุ่น ใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในสหวิทยาเขตเดียวกัน การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว จึงมีความจำเป็นในเชิงพื้นที่ เพราะมีได้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในฐานะประเด็นทั่วไปเท่านั้น แต่ต้องการสะท้อนระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทชายแดนที่มีความหลากหลายและมีข้อจำกัดเฉพาะ รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้กำหนดแนวทางพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา การสนับสนุนครู และการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตวังบูรพาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทจริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

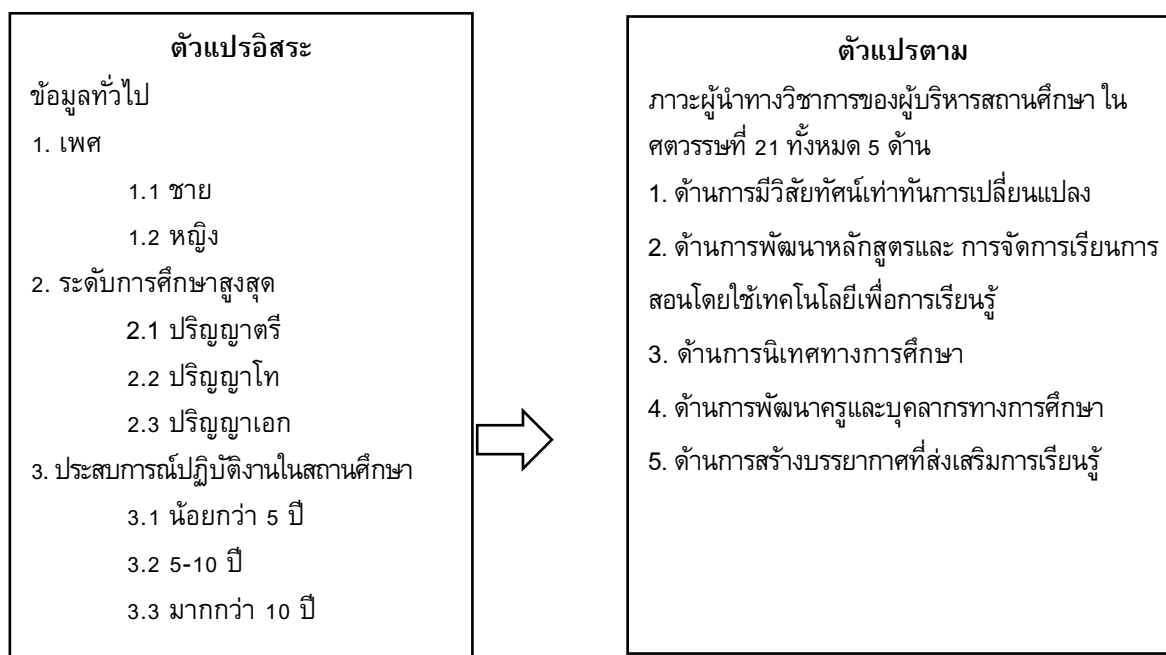
สมมติฐานของการวิจัย

ครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีได้พิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการในฐานะภารกิจทางวิชาการทั่วไปเท่านั้น แต่พิจารณาภายใต้บริบทของศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การใช้ข้อมูลสารสนเทศ การเรียนรู้เชิงรุก และการพัฒนาครูให้สามารถตอบสนองต่อผู้เรียนยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสะท้อนบทบาทของผู้บริหารในการมองแนวโน้มทางการศึกษาและใช้ข้อมูลเป็นฐานในการกำหนดทิศทางการศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการนิเทศทางการศึกษา ซึ่งสะท้อนการนิเทศที่เน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง 4) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสะท้อนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู และ 5) ด้านการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เปิดกว้าง ส่งเสริมความร่วมมือ และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในโลกยุคใหม่

ดังนั้น ตัวแปรอิสระในการวิจัย ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 ด้าน ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยศึกษาจากครูผู้สอนในสถานศึกษา 7 แห่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา 2568 ซึ่งมีประชากรรวม 423 คน ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607–610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 คน จากนั้นจัดสรรจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามให้สอดคล้องกับสัดส่วนครูของแต่ละโรงเรียน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ตอน ตอนแรกใช้รวบรวมข้อมูลทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนตอนที่สองใช้ประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 30 ข้อ ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การนิเทศทางการศึกษา การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ แบบสอบถามตอนที่สองเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67–1.00 และเมื่อนำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.908 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้ค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างอิสระ และจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดกับประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างจึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 73.30 และเพศชาย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 26.70 ด้านระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 83.20 รองลงมาคือปริญญาโท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 และปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ส่วนประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 39.60 รองลงมาคือ 5–10 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 และมากกว่า 10 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	4.00	0.62	มาก	4
การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	3.93	0.74	มาก	5
การนิเทศทางการศึกษา	4.10	0.62	มาก	2
การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.07	0.66	มาก	3
การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้	4.12	0.71	มาก	1
รวม	4.04	0.59	มาก	-

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.71) รองลงมา คือ การนิเทศทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.62) การ

พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.66) การมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.62) และการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.74)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม จำแนกตามตัวแปรส่วนบุคคล

ตัวแปร	สถิติ	ค่า	Sig.	ผลการทดสอบ
เพศ	t	0.145	.885	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษาสูงสุด	F	3.445	.034*	แตกต่าง
ประสบการณ์ปฏิบัติงาน	F	9.823	.000*	แตกต่าง

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.145$, Sig. = .885) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 3.445$, Sig. = .034) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($F = 4.136$, Sig. = .017) และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ($F = 6.508$, Sig. = .002) เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ พบว่า ในภาพรวมไม่ปรากฏคู่ที่แตกต่าง ส่วนรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูผู้สอนระดับปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าครูผู้สอนระดับปริญญาตรี

5. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 9.823$, Sig. = .000) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ($F = 6.983$, Sig. = .001) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ($F = 13.245$, Sig. = .000) ด้านการนิเทศทางการศึกษา ($F = 8.938$, Sig. = .000) และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ($F = 10.683$, Sig. = .000) ส่วนด้านการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 5–10 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 5–10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ส่วนครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 5–10 ปี กับมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตวังบูรพา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมองเห็นการดำเนินงานทางวิชาการของผู้บริหารในทิศทางที่เป็นรูปธรรม โดยมีได้จำกัดอยู่เพียงการบริหารงานตามภารกิจประจำ แต่รวมถึงการกำหนดแนวทางพัฒนาสถานศึกษา การดูแลการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู การนิเทศทางการศึกษา และการจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย ผลดังกล่าวอาจสัมพันธ์กับบริบทของสหวิทยาเขตวังบูรพา ซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษา 7 แห่งที่มีขนาดและทรัพยากรแตกต่างกัน ทำให้ผู้บริหารจำเป็นต้องขับเคลื่อนงานวิชาการให้เหมาะสมกับความพร้อมของแต่ละ

สถานศึกษา การที่ครูประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมากจึงสะท้อนถึงการรับรู้ต่อบทบาทของผู้บริหารในการประสานภารกิจทางวิชาการให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ภาพผลการศึกษานี้อยู่ในแนวเดียวกับกรอบแนวคิดของ ไชยา ภาวะบุตร (2565) ที่ให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ทางวิชาการ การบริหารหลักสูตร การพัฒนาครู และบรรยากาศการเรียนรู้ อีกทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ ลัลณ์ลลิน พงษ์ศักดิ์ขจร (2566) ซึ่งรายงานระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อค้นพบนี้ทำให้เห็นว่า สิ่งที่ครูผู้สอนรับรู้ได้เด่นชัดจากการบริหารงานของผู้บริหาร คือ การทำให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกัน บรรยากาศดังกล่าวมิได้หมายถึงเพียงความพร้อมของอาคารสถานที่หรือสื่อการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงความปลอดภัย ความไว้วางใจ การประสานงาน และการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ในบริบทของสหวิทยาเขตที่มีความหลากหลายของโรงเรียน การสร้างบรรยากาศเชิงบวกอาจเป็นแนวทางที่ผู้บริหารดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเกิดการรับรู้ร่วมกันในหมู่ครู จึงทำให้ด้านนี้ได้รับการประเมินสูงกว่าด้านอื่น ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ พัทธกษ พันธ์วาท (2562) ซึ่งพบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยเด่นในการประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ แม้ผลการประเมินจะอยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับองค์ประกอบอื่น ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า การบูรณาการเทคโนโลยีกับหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้อยังเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในบริบทของสหวิทยาเขตวังบูรพาซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนที่มีความแตกต่างด้านขนาด ทรัพยากร และความพร้อมของระบบเทคโนโลยี โรงเรียนบางแห่งอาจมีข้อจำกัดด้านอุปกรณ์ดิจิทัล ระบบอินเทอร์เน็ต หรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ส่งผลให้การนำเทคโนโลยีไปใช้ยังไม่สามารถดำเนินได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีมิได้ขึ้นอยู่กับการมีอุปกรณ์เพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารในการกำหนดทิศทาง สนับสนุนครู วางระบบนิเทศติดตาม และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลง หากครูยังคุ้นเคยกับการจัดการเรียนรู้อยู่แบบเดิม หรือการนิเทศยังเน้นการตรวจเอกสารมากกว่าการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาการสอน การขับเคลื่อนเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่อมเกิดขึ้นได้ช้ากว่าด้านอื่น ผลการวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีควรเป็นวาระสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับสหวิทยาเขต

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนพบว่า เพศที่แตกต่างกันไม่ทำให้ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าครูชายและครูหญิงมีโอกาสรับรู้บทบาททางวิชาการของผู้บริหารผ่านนโยบาย การสื่อสาร การนิเทศ และการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาในลักษณะใกล้เคียงกัน จึงประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารไปในทิศทางเดียวกัน

ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดและประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อค้นพบนี้มีความสำคัญเชิงวิชาการ เพราะสะท้อนว่าการรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการมิได้เกิดจากการมองเห็นพฤติกรรมของผู้บริหารเพียงผิวเผิน แต่สัมพันธ์กับประสบการณ์ ความคาดหวัง และฐานความรู้ทางวิชาชีพของครู ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามักมีพื้นฐานด้านทฤษฎีทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การวิจัยในชั้นเรียน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มากกว่า จึงอาจมองเห็นรายละเอียดของภาวะผู้นำทางวิชาการในมิติที่ลึกกว่า โดยเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาครู

ส่วนความแตกต่างตามประสบการณ์ปฏิบัติงานสะท้อนว่า ครูแต่ละช่วงวัยวิชาชีพมีมุมมองต่อ การบริหารงานวิชาการต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปีอาจยังอยู่ในช่วงปรับตัวกับระบบงานของโรงเรียนและการจัดการเรียนรู้จริง จึงอาจรับรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์มากกว่า ซึ่งเคยผ่านการเปลี่ยนแปลงของนโยบาย หลักสูตร ระบบนิเทศ และเทคโนโลยีทางการศึกษามากหลายช่วงเวลา ครูที่มีประสบการณ์

มากกว่าจึงอาจประเมินบทบาทของผู้บริหารจากความต้องการของการขับเคลื่อนงานวิชาการและผลที่เกิดขึ้นจริงในสถานศึกษา ผลการวิจัยนี้จึงเสนอองค์ความรู้ใหม่ว่าการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการควรคำนึงถึงความแตกต่างของกลุ่มครู ทั้งด้านระดับการศึกษาและประสบการณ์ เพื่อออกแบบการสนับสนุนทางวิชาการที่ตอบสนองต่อความต้องการของครูแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรรักษาและต่อยอดด้านการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยพัฒนาโรงเรียนให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย เปิดกว้าง และเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูและนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้บริหาร นักเรียน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแผนพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นวาระเร่งด่วน เนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยเริ่มจากการสำรวจความพร้อมของครู อุปกรณ์ดิจิทัล ระบบอินเทอร์เน็ต และความต้องการพัฒนาทักษะของครูแต่ละโรงเรียน จากนั้นจัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีจริง ไม่ใช่เพียงการอบรมเชิงทฤษฎี
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้วควรจัดตั้งเครือข่ายพี่เลี้ยงทางวิชาการภายในสหวิทยาเขตวังบูรพา โดยให้โรงเรียนที่มีความพร้อมด้านบุคลากร เทคโนโลยี หรือการบริหารงานวิชาการ ทำหน้าที่เป็นโรงเรียนพี่เลี้ยงให้แก่โรงเรียนที่มีข้อจำกัด เพื่อแลกเปลี่ยนแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อดิจิทัล แนวทางการนิเทศ และรูปแบบการพัฒนาครูที่สามารถนำไปใช้ได้จริง
4. ควรพัฒนาระบบการนิเทศทางไกลแบบเสริมพลัง โดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการประชุม แลกเปลี่ยนแผนการสอน สังเกตการสอนผ่านสื่อดิจิทัล และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูอย่างต่อเนื่อง วิธีดังกล่าวจะช่วยลดข้อจำกัดด้านระยะทาง เวลา และทรัพยากรของโรงเรียนในพื้นที่ชายแดน รวมทั้งทำให้การนิเทศเป็นกระบวนการพัฒนาครูมากกว่าการตรวจสอบเอกสาร
5. ควรออกแบบกิจกรรมพัฒนาครูโดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านระดับการศึกษาและประสบการณ์ปฏิบัติงาน เช่น ครูที่มีประสบการณ์น้อยควรได้รับการพี่เลี้ยงด้านการจัดการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีพื้นฐาน ส่วนครูที่มีประสบการณ์สูงควรได้รับบทบาทเป็นแกนนำทางวิชาการหรือพี่เลี้ยงให้แก่ครูรุ่นใหม่ เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในระดับสถานศึกษาและสหวิทยาเขต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะปัจจัยด้านความพร้อมทางเทคโนโลยี วัฒนธรรมองค์กร ระบบนิเทศภายใน และการสนับสนุนจากเครือข่ายสหวิทยาเขต
2. ควรใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจปัญหาเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การใช้เทคโนโลยี และการนิเทศทางการศึกษาในบริบทพื้นที่ชายแดน
3. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายพี่เลี้ยงทางวิชาการหรือระบบนิเทศทางไกลแบบเสริมพลังภายในสหวิทยาเขต เพื่อพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ได้จริงกับโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ไชยา ภาวะบุตร. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พนนิดา มิ่งมิตร. (2567). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตระยอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง* [นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิทักษ์ พันธวาท. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20* [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ลัลณ์ลลิน พงษ์ศักดิ์จร. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเทพมงคลรังสี จังหวัดกาญจนบุรี* [การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิศวะ ผลทอง. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. (2568). *แผนปฏิบัติการ สพม.สระแก้ว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568*. https://www.spm-sk.go.th/plan_68/
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. พรักหวานกราฟฟิค.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2026 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).